

Марія Николишин

студентка,

Тернопільський національний економічний університет

КРИПТОВАЛЮТА І БЛОКЧЕЙН-ТЕХНОЛОГІЇ В СУЧАСНИХ ПЛАТІЖНИХ СИСТЕМАХ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Останні декілька років сфера обігу коштів була піддана трансформації, на фінансовому ринку з'явилися нові терміни: криптовалюта, Bitcoin, блокчейн. В умовах глобалізації, цифрової економіки й надсучасних інформаційних технологій вони непомітно прийшли в наше життя, кардинально при цьому змінюючи традиційні підходи до розуміння усталених фінансових понять, а також розрахунків у платіжних системах.

Виникнення, розвиток, подальша доля криптовалют цікавить фінансистів-науковців і практиків. Виникає дуже багато питань і прогнозів, пов'язаних із цим новим явищем. Незважаючи на значний науковий доробок вітчизняних і зарубіжних вчених з цієї тематики, важливим є подальше дослідження цього питання з погляду, яким чином нова технологія може змінити сучасний глобалізований світ і, відповідно, фінансові зв'язки в ньому.

Криптовалюта – вид цифрового активу, емісія та облік якого засновані на асиметричному шифруванні і застосуванні різних криптографічних методів захисту. Він зберігається в особистому електронному гаманці та відрізняється від інших фінансових активів тим, що володіти ним можна безпосередньо, без допомоги банку чи іншого дозволяючого органу. Доказом наявності монети в мережі служить блокчейн – свого роду обліковий запис. Зберігається ця валюта децентралізовано, розподілено по електронних криптогаманцях користувачів. З її властивостей і особливостей бачимо такі відмінності від звичайних або електронних грошей, як: анонімність транзакцій – інформація про власника криптогаманця відсутня (є тільки номер гаманця); відсутність єдиного цифрового банку, відсутність контролю за транзакціями і платежами; не схильна до інфляції (емітується обмежена кількість монет); її не можна скопіювати [4].

Всього криптовалют на планеті винайшли і створили близько тисячі. Основних спеціалісти виділяють до п'ятнадцяти. За обсягом і вартістю лідирує Bitcoin, за ним йдуть ethereum, bitcoin cash, ripple, litecoin, dash та інші.

В Україні у 2017 році підвищилася увага до Bitcoin через стрімке зростання їх ціни.

Національний банк України (НБУ), Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР) та Національна комісія з регулювання ринків фінансових послуг поки що не визнають криптовалюту платіжним засобом, грошовим сурогатом або цінністю [5]. Таке невизнання криптовалюти пов'язане також з анонімністю і неможливістю відстежувати переказ платежів, що є актуальним сьогодні для нашої країни. Так, на початку лютого 2018 року був зареєстрований сумний факт можливого фінансування тероризму в Україні за допомогою Bitcoin: на підприємстві «Квазар» функціонувало 400 ферм для майнінгу криптовалют.

Розподілена природа баз даних блокчейну робить злом хакерами майже неможливим, оскільки для цього їм потрібно одночасно отримати доступ до копій бази даних на всіх комп'ютерах у мережі. Технологія також дає змогу забезпечити особисті дані, оскільки процес хеширування незворотний. Якщо навіть оригінальний документ або транзакція будуть у подальшому змінені, то в результаті вони отримають інший цифровий підпис, що сигналізує про невідповідність у системі.

Розуміючи потенціал блокчейну, понад 40 банків по всьому світі інвестують величезну кількість грошей у впровадження технології в свої системи [6]. Здатність блокчейну працювати без посередника і повністю усувати його з платіжного процесу призведе до заощаджень на загальну суму в мільярди доларів США за рахунок відмови від послуг посередників під час здійснення транзакцій. Ті кошти, що витрачаються на розрахункові палати та інші процеси верифікації, можна більш ефективно інвестувати в раціоналізацію їхніх бізнес-структур та платіжних систем. Блокчейн може стати реальною альтернативою системі SWIFT, яка натеper є не дуже гнучкою і досить дорогою. Технологія дасть змогу грошам приходити швидше, а банкам – вивільнити величезні суми і використовувати їх для розвитку [3].

За останні два роки широкого поширення зазнало впровадження або тестування рішень на блокчейні у фінансовому секторі. Наприклад, фондова біржа Nasdaq і SEB-банк тестують блокчейн у торгівлі взаємними фондами. Royal Bank of Canada планує використовувати технологію для переказів

між канадськими та американськими філіями [1]. Американський фінансовий холдинг JPMorgan Chase заявив про розроблення власної блокчейн-платформи Interbank Information Network для здійснення міжбанківських платежів. Mastercard оголосила про відкриття блокчейн-API для міжбанківських переказів – технологія дасть змогу зробити їх дешевими, прозорими і швидкими. Кембріджський центр із дослідження альтернативних фінансових систем прогнозує, що до 2019 року 20% банків світу будуть використовувати блокчейн [2].

Отже, криптовалюта можна вважати інструментом для глобальних платежів. Її висока капіталізація стрімко збільшує кількість користувачів. І чим більшою буде їх кількість, тим вищою буде цінність такої валюти. Безперечним є той факт, що криптовалюта і система блокчейн кардинально змінюють систему фінансового регулювання національних економік. Ця валюта набуває масового транснаціонального характеру використання, а розвинуті країни світу працюють над створенням такого середовища, яке би стало компромісним для майнінгу і криптовалют. Криптовалюта сьогодні – це потужне джерело інвестиційного ресурсу, яке потребує правової регуляції. Оскільки за цифровою економікою майбутнє, то справа тільки в часі.

Список використаних джерел

1. Royal Bank of Canada Website. URL: <https://www.rbcroyalbank.com/personal.html>
2. Блокчейн в Україні: Что это за технология и чем она полезна [Электронный ресурс] / Режим доступа: <https://112.ua/statji/blokcheyn-v-ukraine-cto-eto-za-tehnologiya-i-chem-onapolezna-417161.html>
3. Інформаційне агентство ЛІГАБізнесІнформ. URL: <http://finance.liga.net>
4. Науменкова С.В., Міщенко В.І., Міщенко С.В. Цифрові валюти у контексті суспільної довіри до грошей // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. 2018. № 2 (25)
5. НБУ визначив статус Bitcoin в Україні. URL: <https://biz.nv.ua/ukr/finance/nbu-viznachiv-status-bitcoin-v-ukrajini-1910824.html>
6. Чому платіжні системи на базі блокчейн будуть витіснити традиційні банківські. URL: <https://www.imena.ua/blog/>